

עידן הפוסט-טלוויזיה? דיון בביה"ד על עמוד הפייסבוק "הצינור"

הדיון בביה"ד על עמוד הפייסבוק "הצינור" הפך לקרב על מעמד טלוויזיה הברודקאסט בעידן הרשתות החברתיות

יונתן כיתאין

1/1/18

יום עבודה שלם, 9 שעות ברוטו, הוקדשו ביום חמישי, לשלב ההוכחות בתביעה שהגיש [ערוץ 10](#) נגד [גיא לרר](#) בנוגע לבעלות על עמוד הפייסבוק של התוכנית "הצינור". רק לקראת סופו של הדיון, אז עלה לרר לחקירה הנגדית שהעביר אותו עו"ד דרור ורסנו ממשרד יגאל ארנון, החלה להתברר, אולי, נקודת המחלוקת האמתית והעקרונית בין שני הצדדים. לרר חש כי העמוד שהוא מפעל חייו אינו קשור ישירות לתוכנית ויותר מכך מבשר על עידן חדש שבו טלוויזיה הברודקאסט היא כבר לא המלכה הבלתי מעורערת, ואנשי הערוץ עצמו התקשו שוב ושוב להבין כיצד ניתן בכלל לטעון כי עמוד שנשא את שם התוכנית, וקיים איתה קשר ישיר (בעוצמה כזאת או אחרת), אינו שייך אוטומטית גם הוא לערוץ.

לפני לרר נחקר על תצהירו [יאב הלדמן](#), המשנה למנכ"ל ערוץ 10, ואחריו עלו עדים שונים מטעמו של לרר, בהם ראודור בנזימן, לשעבר מנכ"ל חדשות 10, ופרופ' קרין נהון, מומחית לנושאי חברה וטכנולוגיה.

חקירתו הנגדית של לרר החלה בסופו של יום הדיונים, כשהצדדים באולמה הקטן של השופטת מיכל נעים-דיבנר בבית הדין לעבודה בתל-אביב כבר היו מותשים, אך לרר החיה מהר מאוד את האווירה. אם הלדמן, העד היחיד מטעם התביעה, הקפיד כל העת לענות בקול שקט ובלאקונויות, ולספק לעתים פחות אינפורמציה משהתבקש או לכל היותר את המינימום הנדרש, הרי שלרר ענה בלהט, דיבר באריכות ומתוך מה שנשמע כשכנוע פנימי עמוק, וחתר כל העת למה שהוא ראה כלב הדיון.

"בוא, אני מקדם אותך, אני רואה לאן אתה הולך", אמר כבר בתחילת החקירה לעו"ד דרור ורסנו ממשרד יגאל ארנון המייצג את הערוץ, לאחר שזה התלונן כי הוא אינו משיב למה שנשאל. ככל שהחקירה התקדמה הלך ואיבד עורך הדין את סבלנותו אל מול הנאומים של מגיש הטלוויזיה.

במרכז הדיון עמדה כל העת סוגיית הקשר בין תוכנית הטלוויזיה "הצינור", שממשיכה להיות משודרת כיום בערוץ 10, ואין עוררין על כך שהיא שייכת לערוץ, ובין עמוד הפייסבוק "הצינור", שלרר טען שהוא שייך לו, מכיוון שהופעל כיוזמה פרטית על ידו ועל ידי אנשים ששילם להם מכיסו, ולאור זאת הקשר בינו לבין התוכנית בעלת אותו השם היה קטן משנדמה.

עו"ד ורסנו, מנגד, ניסה להדגיש בדרכים שונות את עוצמת הקשר בין התוכנית לעמוד הפייסבוק. כך, הראה כיצד לרר הפנה בהזדמנויות שונות מהתוכנית בטלוויזיה לעמוד הפייסבוק וביקש מהצופים לעשות לו לייק.

"אם אתה מראה שבכל תוכנית או ברובן הפניתי מהתוכנית לעמוד, אני עכשיו נותן לך אותו", התייחס לכך לרר. "הבאתם סרטון עם כמה פעמים שאני הפניתי לעמוד הפייסבוק, ולא בכדי שתי הדוגמאות הראשונות שהבאתם היו תוכנית מספר 1 ומספר 2 מתוך 1,700. לא בכדי. ברוב מקריע של התוכניות זה לא נעשה".

השופטת שאלה את לרר אם זו לא פרקטיקה מקובלת להפנות בסיומן של תוכניות טלוויזיה לעמוד הפייסבוק שלהן, ולרר השיב: "הנקודה שהעלית עכשיו היא הקריטית להבנה למה אנחנו ישות נפרדת. גיא זהר עומד ערב ערב ומפנה לעמוד הפייסבוק של 'היום שהיה' והנה: לעמוד הזה יש רק 66 אלף לייקים. רק להראות עד כמה אתם (עורכי הדין של ערוץ 10, י"כ) בכלל לא בכיוון בכל הזוטי זוטות שאתם מביאים".

דיון דומה התנהל בקשר לתוכניות מיוחדות של "הצינור" שעסקו ישירות בעמוד הפייסבוק כמו התוכנית לציון הלייק ה-100 אלף שלו, כשלרר ממעיט באמצעים שהועמדו לרשותו על

ידי ערוץ 10, ובכוחה של תוכנית הטלוויזיה, באופן שהוציא שוב ושוב משלוותם את הלבדמן ואת היועצת המשפטית של הערוץ, דבורה קמחי, שישבו באולם.

"הפקת ה-100 אלף - היו שם רקדניות ורכב קאדילק ענתיקה ועל אף אחד מהם ערוץ 10 לא שילם. זה צולם יותר עבור הפייסבוק מאשר לטלוויזיה, גם אם זה שודר בסוף גם בטלוויזיה", אמר לרר. "התוכנית הייתה הכי דלת תקציב, משאביה מועטים ביותר, אחת התוכניות שלא היה להם צוות צילום, צילמנו באייפונים שלנו".

הלבדמן הציע מהקהל לחשוף את תקציבה של התוכנית, ובתגובה זכה לקריאת ביניים נגדית מכיוונו של עו"ד הלל סומר, שמייצג את לרר (עם עו"ד יורם ליכטנשטיין): "פתאום הוא דווקא כן זוכר", רמז לעדותו שלא ממש הייתה עשירה בפרטים.

לרר הסביר שכפי שמקובל בתוכניות טלוויזיה רבות הוא וצוותו גייסו רבים מהאמצעים באמצעות בארטרים ומתן קרדיטים לגורמים המסחריים ששיתפו פעולה, אך התעקש כי הגורמים הללו התעניינו בעיקר בקרדיט שקיבלו בתמורה בעמוד "הצינור" ולא בזה שהוענק להם בתוכנית הטלוויזיה: "כששמים תיוג של הבנאדם של האוטובוס (שהשתתף באחת התוכניות החגיגיות שנגעו לעמוד) בעמוד פייסבוק של מיליון לייקים, זה ערך מסחרי עצום בשבילו. כשאני פונה לאנשים לשכנע אותם אני אומר להם: 'היה לכם תיוג בעמוד הפייסבוק של הצינור'. אם נתנו קרדיטים, נתנו גם בטלוויזיה וגם בעמוד. אם הייתי צריך לתת להם קרדיטים רק בטלוויזיה, אני מבטיח לך שלא היו באים", התעקש לרר. עו"ד ורסנו פנה בתגובה להלבדמן ואמר: "ואב, תסגור את הערוץ, יש רק פייסבוק".

"למה לא שמתם גם בפייסבוק?"

המחלוקת הזאת נמשכה גם בכל הנוגע לגורמים השונים ששילבו כוחות עם לרר בפרויקטים משותפים כמו "פרויקט החזית". עו"ד ורסנו ניסה להציע כי אנשים חברו ללרר ונתנו משקל גדול לעמוד "הצינור", בין היתר בגלל רצונם להופיע בטלוויזיה וליהנות מאור הזרקורים. לרר המשיך להתעקש כי אנשי הערוץ חיים בעבר: "קרה משהו מעניין לאורך השנים. בהתחלה כולם רצו להגיע לטלוויזיה, אבל בתקופה האחרונה הפייסבוק היה בפני עצמו. היו פעמים שכבר העלינו אדם לטלוויזיה, והוא אמר לנו 'אבל למה לא שמתם גם בפייסבוק?'. זה תפס נפח שהוא הרבה יותר גדול מהתוכנית".

עו"ד ורסנו: "זה שאדם מקבל חשיפה בתוכנית זו לא תמורה?"

לרר: "במונחים של לפני 20 שנה".

עו"ד ורסנו: "זמן האוויר של ערוץ 10 הוא שלך או שייך לערוץ 10?"

לרר: "לערוץ 10".

עו"ד ורסנו: "אז כשמישהו מקבל זמן אוויר בערוץ 10 או קרדיטים זה לא תמורה שערוץ 10 נתן?"

לרר: "אני הייתי מציע לשאול אותם (את האנשים שהגיעו לתוכנית) ומעריך שהשת"פ הזה הוא לא בגלל הקרדיט שהם קיבלו מערוץ 10. אנשים כאן חיים בעידן שבו היית צריך להגיד תודה לאלוהים שהראו אותך בטלוויזיה. ההופעות בטלוויזיה היה נטל מבחינתם".

עו"ד ורסנו: "אז למה הם באו?"

לרר: "לרוב זה היה כי אני ביקשתי, כי הייתי צריך למלא את התוכנית".

עו"ד ורסנו: "אנחנו חיים בעולם שבו קידום בתוכנית טלוויזיה הוא חסר משמעות?"

לרר: "לא חסר משמעות, אבל זה הולך פחות. אני מבין היום את מה שאתה תבין עוד חמש שנים".

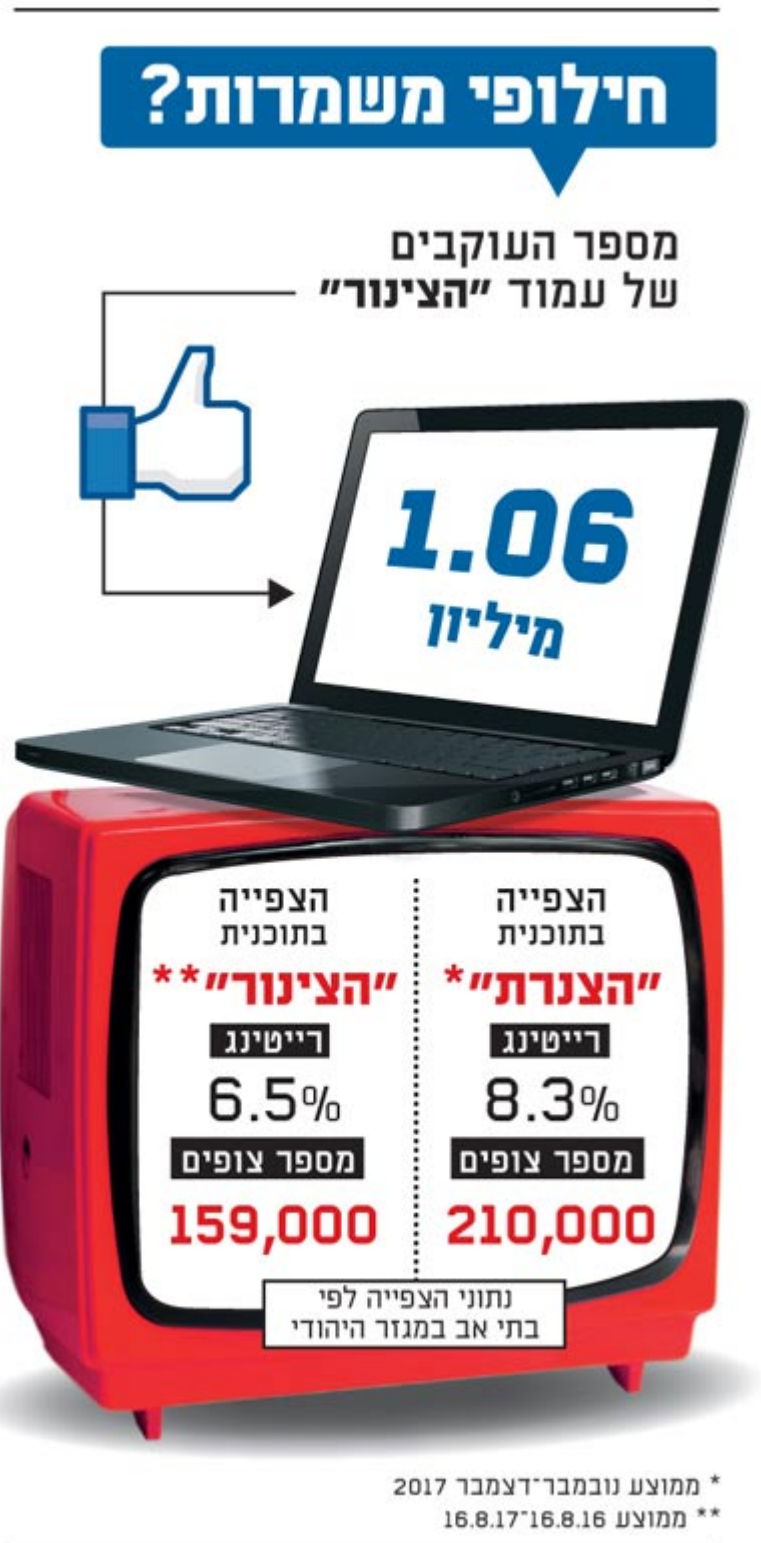
בחלקים אחרים מהדיון היה זה דווקא לרר שאיבד את שלוותו. "אתה לא תגיד לי שאני עושה הצגות! בשבילך זאת הצגה, בשבילי זה מפעל חיים", הוא צעק לעברו של עו"ד ורסנו כשקולו רועד כשזה האחרון שוב לא היה מרוצה מהתשובות שקיבל ממנו, ולאחר מכן נדרשו לו כמה רגעים כדי להמשיך. בפעם אחרת הרים את קולו בשלב שבו עורכי הדין של ערוץ 10 הציגו בפניו הוכחות מתוך עמודי הפייסבוק האחרים של הערוץ, שלפיהן גם טאלנטים כמו גיא זהר ואושרת קוטלר משמשים כאדמינים של עמודי הפייסבוק שלהם (עם עובדים נוספים בערוץ). "אז תביא לעדות את אושרת קוטלר שתראה לך איך היא מנהלת את העמוד", הוא התפרץ כלפי עו"ד ורסנו, ושוב נדרש להירגע.

עו"ד ורסנו מצדו התלונן לא פעם על סגנון התשובות של לרר: "אפשר להנחות את העד לענות לשאלות ולא לנאום?", הוא פנה לשופטת, וזאת, שניכר היה כי היא מגלה אהדה כלפי המגיש, השיבה: "אנחנו נאפשר לו להוציא קיטור מדי פעם".

האהדה הזאת או הנטייה לכיוון עמדתו של לרר באה לידי ביטוי גם בסיום הדיון כשנעים-דיבנר הביעה פליאה על מקרה ב-2016 שבו פייסבוק חסמה את עמוד "הצינור" בשל הפרה ובערוץ כלל לא ידעו על כך. עו"ד ורסנו ניסה לטעון כי זה חמור שלרר לא עדכן

על כך את הערוץ, אך השופטת תהתה: "אם המסך שלכם היה מוחשך גם הייתם תלויים בעובד אחד שיעדכן אתכם?".

למרות זאת, כמובן קשה מאוד להעריך לטובת מי נוטה הכף. הצדדים קיבלו עם סיום הדין כמה שבועות מרגע שיקבלו לידם את תמליל הדיונים להגיש את סיכומיהם, והשופטת סיכמה: "זה תיק כבד, וקרקע לא חרושה. אין לנו חוק שמדבר על זה, אין לנו פסיקה, וזה יהיה מרתק".

המאבק על הכוח: צינור להעברת מסרים פרסומיים, פוליטיים, חברתיים

המאבק על עמוד הפייסבוק של "הצינור" הוא מאבק על כוח, כסף והשפעה. וגם אגו. במונחים של תקשורת זהו נכס שזוכה לחשיפה גבוה במיוחד בשיעורים שאין כמעט כמוהם בארץ. העמוד מונה מעל מיליון איש שעוקבים אחריו. מיליון איש שאפשר לתקשר איתם ישירות, לדעת עליהם הרבה פרטים אישיים, ללמוד מה העמדות שלהם. אנשים שבחרו לצפות בתוכן שמופיע בעמוד והמעורבות שלהם בו גבוהה יחסית. ובעולם של היום, ידע הוא כוח. שאפשר לתרגם אותו לפי מי שמחזיק בו. עמוד הפייסבוק של הצינור הוא אכן צינור - שמאפשר העברת מסרים פרסומיים, פוליטיים, חברתיים.

זהו נכס שנדרש הרבה מאמץ וכסף כדי לבנות אותו. ומי שייאלץ לבנות אותו מחדש יידרש להשקיע בזה יותר כסף ויותר מאמץ כי מה שנדרש היום כדי לבלוט בפייסבוק הוא בכל פרמטר יותר ממה שנדרש בימי ההתהוות של "הצינור" גם כתוכנית וגם כישות דיגיטלית.

וכמו בכל עסק יש פה גם עניין אישי. עבור גיא לרר העמוד הוא משהו המזוהה איתו עצמו. וסביר להניח שגם בערוץ מבינים את זה. ולצד הצורך הכלכלי שלהם יש גם סוג של רצון להכניס ללרר עצמו.